

Asia: VN/25055/2023

## **Luonnos hallituksen esitykseksi laeiksi huoltovarmuuden turvaamisesta ja Huoltovarmuuskeskuksesta sekä turvavarastolain muuttamisesta**

### **Lausunnonantajan lausunto**

#### **1. 1 § Lain soveltamisala ja tavoitteet**

Kemijärven kaupunki kiittää mahdollisuudesta lausua luonnokseen hallituksen esitykseen laeiksi huoltovarmuuden turvaamisesta ja Huoltovarmuuskeskuksesta sekä turvavarastolain muuttamisesta (lakiesitys). Kemijärven kaupungin mielestä lakiluonnos on tärkeä ja Suomen huoltovarmuutta merkittävästi parantava kokonaisuus.

Kemijärven kaupunki yhtyy lausunnossaan Kuntaliiton lausuntoon asiassa.

##### **1§ Lain soveltamisala ja tavoitteet**

Kuntaliiton lausunnossa kohdassa 1. todetaan: ”soveltamisalan laajentaminen koskemaan väestön toimeentuloa ja suojaamista, välttämättömien palveluiden tuotantoa sekä kriittistä infrastruktuuria laajentaa huoltovarmuuden käsitettä ja samalla varautumisen yhteensovittamista on olennainen muutos kuntien näkökulmasta katsottuna. Kunnat ovat keskeinen toimija muun muassa yhteiskunnan peruspalveluiden, arjen sujuvuuden mahdollistamisen, väestön suojaamisen sekä kriittisen infrastruktuurin toimivuuden turvaajina. Lakiluonnoksessa kuntien huomiointi huoltovarmuuden kannalta olennaisina toimijoina on jäänyt liian kevyeksi.”

Kemijärven kaupunki katsoo lausunnossaan tärkeäksi korostaa kuntien osuutta huoltovarmuuden kokonaiskentässä. Lakiesityksessä on korostettu elinkeinoelämän roolia kriittisen infrastruktuurin toiminnan turvaamisessa, mutta vastaava roolitus puuttuu kuntien osalta. Asiaa tulee tarkastella syvällisemmin osana lakiehdotusta.

#### **2. 2 § Huoltovarmuudesta vastaavat viranomaiset**

-

#### **3. 3 § Huoltovarmuuskeskuksen asema ja toimiala**

-

#### **4. 4 § Huoltovarmuuskeskuksen tehtävät**

Lakiesityksen 4§ määrittää huoltovarmuuskeskuksen tehtävät. 3 momentissa määrittää keskukselle tehtävä ylläpitää säännöllistä tilannekuvaa huoltovarmuuden kannalta kriittisistä sektoreista ja toimialoista.

Tilannekuvan keskeinen tehtävä on luoda päätöksentekijöille tietoa, joka mahdollistaa oikea-oppisen ja oikea-aikaisen päätöksen teon eri häiriötilanteissa. Tässä korostuu tilannekuvan eheys ja saatavuus. Kaikkien tilannekuva muodostuu eri viranomaisten tuottamista tilannekuvatuotteista, joista muodostuu varautumisen kokonaistilannekuva. Jotta tähän päädytään, on tilannekuvan jakaminen eri toimijoille keskeistä. Lakiesityksen perusteluissa on esitetty huoltovarmuuskeskuksen tilannekuvan jakaminen jo olemassa olevana toimintana mutta kuitenkin sitä ei pykälässä ole veloitettu. Tämä mahdollistaa varautumisen tilannekuvan jäämiseksi suppeaksi tai pelkästään ylätasen tuotteeksi.

Kemijärven kaupunki katsoo varautumisen tilannekuvan olevan kriittinen kaupungin oman valmiussuunnittelun osalta. Tällä perusteella kaupunki esittää esityksen 4§ 3 momentin kohtaan lisäystä, jotta tilannekuvatuote on kaikilla sitä tarvitsevilla toimijoilla käytössään. Laki-esityksen 4§ 3 momentti esitetään kirjattavaksi seuraavasti: ”ylläpitää ja jakaa säännöllistä tilannekuvaa huoltovarmuuden kannalta kriittisistä sektoreista ja toimialoista”

Esitetty kirjaus muuttaa tilannekuvan ylläpitäjän roolia merkittävästi. Veloitettuna Huoltovarmuuskeskuksen on huolehdittava tilannekuvatuotteensa jakelun siten että se on kaikille sitä tarvitseville, salassapitomääräykset huomioiden, saatavissa. Tämän lisäksi veloitus rajoittaa Huoltovarmuuskeskuksen mahdollisuutta viranomaisen päätöksellä viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain (621/1999) 5 § perusteella olla jakamatta tilannekuva-tuotetta.

#### **5. 5 § Pääjohtaja ja johtoryhmä**

-

#### **6. 6 § Työjärjestys**

-

#### **7. 7 § Huoltovarmuuskeskuksen ohjaus**

-

#### **8. 8 § Huoltovarmuuskeskuksen ohjausryhmä**

-

#### **9. 9 § Huoltovarmuuden yhteistyöryhmä**

-

#### **10. 10 § Huoltovarmuusneuvosto**

-

#### **11. 11 § Sektorit, poolit ja toimikunnat**

- 
- 12. 12 § Valtion varmuusvarastointi
- 
- 13. 13 § Valtion varmuusvarastoja koskeva päätöksenteko
- 
- 14. 14 § Varmuusvarastoituja lääkkeitä, lääkinnällisiä laitteita, henkilösuojaimia ja muita terveydenhuollossa käytettäviä tavaroita koskeva päätöksenteko
- 
- 15. 15 § Tuotantovarausten ja suorituskykyvarausten hankinta
- 
- 16. 16 § Huoltovarmuusrahasto ja huoltovarmuusmaksu
- 
- 17. 17 § Huoltovarmuusrahaston hallinto
- 
- 18. 18 § Kirjanpito, tilintarkastus ja tilinpäätös
- 
- 19. 19 § Lainanottovaltuus
- 
- 20. 20 § Tuen myöntämisen yleiset edellytykset
- 
- 21. 21 § Muissa laeissa säädettyt tuet ja korvaukset
- 
- 22. 22 § Omaisuuden siirtyminen
- 
- 23. 23 § Huoltovarmuuskeskuksen tiedonsaantioikeus
- 
- 24. 24 § Tietojenantovelvollisuus
- 
- 25. 25 § Salassa pidettävän tiedon luovuttaminen

Pykälässä säädettäisiin Huoltovarmuuskeskuksen oikeudesta luovuttaa tämän lain 4 §:n 1 momentin 3 kohdassa tarkoitettu tilannekuva viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain (621/1999) 4 §:n 1 momentin 1 kohdassa tarkoitettulle viranomaiselle sekä sektori-, pooli- ja toimikuntatoiminnassa mukana oleville elinkeinoelämän yrityksille ja järjestöille sen estämättä, mitä tietojen salassa pitämisestä säädetään.

Kemijärven kaupunki pitää välttämättömänä, että kunnat voivat saada huoltovarmuuskeskukselta tilannekuvaa. Kuntien rooli huoltovarmuuden kokonaisuudessa on merkittävä. Kunnat vastaavat alueensa väestön perushyvinvoinnista sekä väestön turvaamisesta eri häiriötilanteissa. Kuntien varautumisen keskiössä on valmiussuunnittelu, joka sisällä pitää toiminta-kyvyn ylläpitämisen erityyppisissä poikkeus- ja häiriötilanteissa. Ymmärrys ja tieto huolto-varmuustilanteesta on kunnille merkittävä, kun rakennetaan eri häiriötilanteiden kestävää ja yhteiskunnallisten palvelujen mahdollistavaa valmiutta.

Kemijärven kaupunki esittää 25 § kohta kirjattavaksi muodossa ” Pykälässä säädettäisiin Huoltovarmuuskeskuksen oikeudesta luovuttaa tämän lain 4 §:n 1 momentin 3 kohdassa tarkoitettu tilannekuva viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain (621/1999) 4 §:n 1 momentin 1, 4 ja 7 kohdissa tarkoitettulle viranomaiselle sekä sektori-, pooli- ja toimikunta-toiminnassa mukana oleville elinkeinoelämän yrityksille ja järjestöille sen estämättä, mitä tietojen salassa pitämisestä säädetään.

**26. 26 § Virka-apu**

-

**27. 27 § Uhkasakko**

-

**28. 28 § Huoltovarmuusrikkomus**

-

**29. 10. luku Voimaantulo ja siirtymäsäännökset**

-

**30. Muu asia, jonka haluatte tuoda työryhmän tietoon**

Valtioneuvoston asetuksella tultaneen antamaan tarkempia säännöksiä huoltovarmuuskeskuksen toiminnasta. Kemijärven kaupunki haluaa tuoda lainsäätäjälle esille huoltovarmuus-keskuksen valmius- ja varautumissuunnittelua tekevien virkamiesten keskeisen roolin varautumisen kokonaiskentässä. Suomen varautumisen taso sekä siihen liittyvä suunnittelu on viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain (621/1999) mukaisesti salassa pidettävää. Tiedon vuotaminen kolmannelle osapuolelle aiheuttaa merkittävän uhkan Suomen turvallisuudelle. Tämän vuoksi Huoltovarmuuskeskuksen viranhaltioista on säädettävä vastaavasti, kuten Laki rajavartiolaitoksen hallinnosta (577/2005) 10§ ja Laki puolustusvoimista (551/2007) 37§ määrää sotilasvirkaan nimitettäväien osalta. Huoltovarmuuskeskuksen valmiussuunnittelua ja varautumista tekevillä virkamiehillä ei voi olla sellaista toisen valtion kansalaisuutta tai muuta turvallisuusselvityslain

(726/2014) 3 §:n 1 momentin 9 a kohdassa tarkoitettua ulkomaansidonnaisuutta, joka voi vaarantaa valtion turvallisuutta, yleistä turvallisuutta, maanpuolustusta tai Suomen kansainvälisiä suhteita.

Solatie Dina

Kemijärven kaupunki - Turvallisuusasiantuntija Mika Sandström